

YM 23.12.2021

LIITE lausunnoille lähetettävään SUP- direktiivin täytäntöönpanoa koskevaan hallituksen esitysluonnokseen (jätelain ja merenkulun ympäristönsuojelulain muutos)

SUP- direktiivin täytäntöönpanoon liittyvän asetustasolle ehdotettavan sääntelyn keskeinen sisältö

Tässä liitteessä esitetään yhteenveto keskeisimmistä jätelain nojalla annettavaan asetustason sääntelyyn sisällytettävistä säännöksistä, jotka ovat osa SUP- direktiivin täytäntöönpanoa. Asetustason sääntelyä on valmisteltu samanaikaisesti HE-luonnoksen valmistelun kanssa. Asetusluonnokset on tarkoitettu viimeistellä HE- luonnoksen lausuntokierroksen aikana ja ne lähetetään myöhemmin erikseen lausunnoille.

Eräistä muovituotteista annettuun valtioneuvoston asetukseen (771/2021) otettavat säännökset

Asetusta muutettaisiin niin että siihen lisättäisiin seuraavat SUP-direktiivin 3, 8, 10 ja 13 artikloiden täytäntöönpanoon liittyvät yksityiskohtaiset säännökset

- Seuraavat uudet määritelmät: kalastusväline, kalastusvälinejäte ja seisova pyydys (määritelmiä koskevan 2 §:n muutos)
- Muovia sisältävien kalastusvälineiden tuottajia koskevat kalastusvälinejätteen erilliskeräysvaatimukset (uusi x § Kalastusvälinejätteen vastaanottoaikat ja vastaanoton järjestäminen). Erilliskeräysverkostovaatimukset on kuvattu HE-luonnoksessa ehdotetun 49 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa seuraavasti:
 - Kalastuslain mukaisille seisoville pyydyksille (tähän sisältyisivät kalastuslaista poiketen verkkojen lisäksi myös troolit ja nuotat sekä tällaisilla pyydyksillä kalastettaessa käytettävät kohot, köydet jne.) tulisi järjestää yhteensä 200 kiinteää keräyspistettä, mukaan lukien merenkulun ympäristönsuojelulain (669/2021) 9 luvun 3 §:n 2 momentin tarkoittamat kalastussatamat (ks. uusi 3 momentti), ja lisäksi muuta keräystä siten, että keräysverkosto kokonaisuudessaan palvelee ammatti- ja virkistyskalastajia tasapuolisesti koko maassa.
 - Heittokalastusvälineille eli muille kuin edellä mainituille seisoville pyydyksille (sisältää myös pilkit ja onget) mahdollistettaisiin keräys siten, että kiinteää keräysverkostoa ei tarvita ja keräys voidaan järjestää tuottajien suunnittelemana siten, että se kohdistetaan kierrätettäviin (esim. jiggit) uudelleenkäytettäviin (vieheet yms.) sekä ympäristöhaittoja aiheuttaviin (mm. siimat) kalastusvälineisiin.
 - Vesiviljelyvälineiden keräys voisi tapahtua suoraan yritysten välisenä järjestelyinä. Tällaisen järjestelyn edellytys on jätelain 101§:n mukainen tuottajan ilmoittautuminen tuottajarekisteriin.
- Muovia sisältävistä kalastusvälineistä aiheutuvan kalastusvälinejätteen vähimmäiskeräysaste (uusi x § Kalastusvälinejätteen vähimmäiskeräysaste). Vähimmäiskeräysasteeksi säädettäisiin ensivaiheessa 10 prosenttia, kuten HE – luonnoksen keskeisissä ehdotuksissa on tuotu esiin.
- Muita SUP tuottajia kuin SUP pakkausten ja SUP juomamukien tuottajia koskevat yksityiskohtaiset kuluttajatiedotuksen sisältövaatimukset (uusi x § Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus). SUP-pakkausten ja SUP-juomamukien tuottajia koskevat vastaavat vaatimukset otettaisiin osaksi ns. pakkausjäteasetusta (1092/2021).
- Muita SUP tuottajia kuin SUP pakkausten ja SUP juomamukien tuottajia koskevat seurantatietojen keruuvälitteet, jotka ovat tarpeen EU-raportointia ja lain noudattamisen valvontaa varten (uusi x

§ Seurantatietojen ilmoittaminen). SUP pakkausten ja SUP juomamukien tuottajia koskevat vastaavat vaatimukset otettaisiin osaksi ns. pakkausjäteasetusta (1092/2021).

- Säännös, jonka mukaan Pirkanmaan ELY-Keskuksen tulisi koota tuottajilta saaduista seurantatiedoista EU-lainsäädännön edellyttämät kansalliset raportit ja toimittaa ne komissiolle (uusi x § Seurantatietojen kokoaminen ja toimittaminen komissiolle).
- Säännökset, jotka liittyisivät asetuksen soveltamisalaan kuuluvien SUP tuottajien ja SUP tuottajayhteisöjen velvollisuuteen tehdä hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi (uusi x § Tuottajan hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi ja uusi x § Tuottajayhteisön hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi).

Pakkausista ja pakkausjätteistä annettuun valtioneuvoston asetukseen (1092/2021, pakkausjäteasetus) otettavat säännökset

Asetusta muutettaisiin niin, että se sisältäisi seuraavat SUP-direktiivin 3, 4, 6, 8, 9, 10 ja 13 artikloiden täytäntöönpanoon liittyvät yksityiskohtaiset säännökset:

- Pakkausjäteasetuksen 3 §:ään lisättäisiin muovisen juomapullon ja kertakäyttöisen muovisen juomamukin määritelmät.

Juomapakkausten korkkien kiinni pysymistä koskeva vaatimus

- Pakkauksen perusvaatimuksia koskevaan pakkausjäteasetuksen 4 §:ään lisättäisiin viittaus SUP-direktiivin mukaisesti komissiolle ilmoitettuun standardiin. Mikäli pakkaus täyttää tällaisen standardin vaatimukset, katsotaan sen täyttävän myös asetuksessa säädetyt perusvaatimukset kyseisen vaatimuksen osalta.
- Asetukseen lisättäisiin juomapakkausten tuotevaatimuksia koskeva uusi liite. Liitteessä säädettäisiin, että tilavuudeltaan enintään kolmen litran kertakäyttöinen muovista valmistettu tai muovia sisältävä juomapakkaus, jonka korkki tai kansi on valmistettu muovista, voidaan saattaa markkinoille ainoastaan, jos korkki tai kansi pysyy kiinni juomapakkauksessa tuotteen suunnitellun käyttövaiheen ajan. Mainittuna juomapakkauksena pidettäisiin astiaa, jota käytetään nestettä varten, kuten juomapulloa ja sen korkkia ja kantta, sekä yhdistelmäateriaalipakkausta sen korkki ja kansi mukaan luettuna.

Juomapullojen kierrätetyn muovin pitoisuusvaatimus

- Pakkausjäteasetukseen lisättäisiin uusi pykälä, jonka mukaan pakkausten tuottajien ja juomapakkausten palautusjärjestelmän pitäjän on huolehdittava siitä, että:
 - o 1.1.2025 alkaen vähintään 25 paino-% kaikista vuosittain Suomen markkinoille saatetuista enintään 3 litran muovisista PET-juomapulloista koostuu kierrätetystä muovista ja
 - o 1.1.2030 alkaen vähintään 30 paino-% kaikista Suomen markkinoille saatetuista enintään 3 litran muovisista juomapulloista koostuu kierrätetystä muovista.

Juomapullojen erilliskeräysvelvoite

- Pakkausjäteasetukseen lisättäisiin uusi tuottajia koskeva muovisten kertakäyttöisten juomapullojen erilliskeräysvelvollisuus. Tuottajien olisi järjestettävä erilliskeräys siten, että keräysaste olisi vuosittain:
 - o 1.1.2025 alkaen vähintään 77 paino-% ja
 - o 1.1.2029 vähintään 90 paino-% kaikkien kyseisten juomapullojen kyseisenä vuonna markkinoille saatetuista määristä.

- Keräysasteeseen laskettaisiin sekä pakkausten tuottajien ja kuntien erilliskeräämät pakkaukset, että pantillisen juomapakkausten palautusjärjestelmässä kerätyt juomapullot. Juomapakkausten palautusjärjestelmään kuuluvien juomapakkausten tuottajien katsottaisiin täyttävän 1 momentissa asetetut tavoitteet, jos ne täyttävät juomapakkausten palautusjärjestelmästä annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetyt uudelleenkäyttö- ja kierrätys-velvollisuudet. Juomapakkausten palautus-järjestelmään kuulumattomien juomapullojen tuottajien tulisi muilta osin vastata, että asetetut erilliskeräysvelvoitteet saavutetaan.

Raportointivaatimukset

- Pakkausjäteasetukseen lisättäisiin tuottajia koskevat seurantatietojen keruovelvoitteet, jotka ovat tarpeen EU – raportointia ja valvontaa varten ja tulisi toimittaa vuosittain valvovalle viranomaiselle komission tulevien täytäntöönpanosäädösten mukaisesti, kuten:
 - o tiedot tuottajan markkinoille saattamista SUP-direktiivin soveltamisalaan kuuluvista pakkauksista ja muovisista juomamukeista
 - o tiedot tuottajan markkinoille saattamien muovipullojen kierrätetyn muovin pitoisuudesta
 - o tiedot juomapullojen erilliskeräysasteesta
 - o tiedot ehdotetun jätelain 47 a §:n soveltamisalaan kuuluvien pakkausten ja muovisten juomamukien keräämisestä julkisiin keräysjärjestelmiin ja roskaantumisen puhdistamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnille ehdotettujen jätelain 47 a – 47 f §:ien mukaisesti

Mikäli kulutuksen vähennystoimista (4 artikla) joudutaan sopimuksen sijasta säätämään, otettaisiin myös ko. sääntely pakkausjäteasetukseen.

Kokonaan uuteen tuoteryhmäkohtaisia korvauksia koskevaan valtioneuvoston asetukseen otettavat säännökset

Uuteen valtioneuvoston asetukseen otettaisiin seuraavat SUP- direktiivin 8 artiklan täytäntöönpanoon liittyvät yksityiskohtaiset säännökset eräitä kertakäyttömuovituotteiden tuottajia koskevasta uudesta kustannusvastuusta:

- Lain 47 c §:ää tarkemmat säännökset tuoteryhmäkohtaisten korvausten suuruudesta ja siinä käytettävistä laskentaperusteista, sekä tarvittaessa myös tarkemmat säännöksiä kuluttajahintaindeksin muutoksen huomioimisesta tuoteryhmäkohtaisten korvausten suuruudessa.
- Lain 47 d §:ää tarkemmat säännökset tuoteryhmäkohtaisten korvausten maksamisesta kunnille.
- Lain 47 e §:ää tarkemmat säännökset tuoteryhmäkohtaisten korvausten tarkistamisesta.

Kuten HE- luonnokseen on kirjattu, ensimmäisellä korvauskaudella (2023-2025) tuottajien kustannusvastuun suuruutta määritettäessä käytettävä kuntien kokonaiskustannus olisi 4,79 €/asukas/a. Uuden asetuksen säätäminen edellyttää kuitenkin myös jätteen koostumusselvityksen valmistumista, kuten HE-luonnoksessa on kuvattu.